

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง ผู้วิจัยได้ศึกษาอิทธิพลของการละเล่นพื้นบ้านในการแสดงนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัย โดยผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้าจากเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้อง และศึกษาจากการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการแสดงนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยของ ศาสตราจารย์ ดร.นราพงศ์ จรัสศรี นอกจากนี้ยังได้ทบทวนการศึกษาและวิเคราะห์โดยใช้องค์ในทฤษฎี ทักษะคติ และเทคนิคของศิลปินที่มีชื่อเสียงในวงการนาฏยศิลป์ตะวันตก แล้วนำมาเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description) แล้วนำมาสรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ ตามลำดับไว้ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

- 5.1.1 แนวความคิดและรูปแบบของการแสดงนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยที่ได้รับอิทธิพลจากการละเล่นพื้นบ้าน
- 5.1.2 องค์ประกอบของการแสดงนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยที่ได้รับอิทธิพลจากการละเล่นพื้นบ้าน
- 5.1.3 อิทธิพลของการละเล่นพื้นบ้านในการแสดงนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยกับบริบททางสังคมไทย

5.2 ข้อเสนอแนะ

- 5.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย
- 5.2.2 ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ
- 5.2.3 ข้อเสนอแนะเชิงวิจัยปฏิบัติการ

5.1 สรุปผลการวิจัย

วัฒนธรรมการละเล่นพื้นบ้าน (Culture of Folk Plays) เป็นสัญลักษณ์ (Symbols) แสดงถึงเอกลักษณ์ของความเป็นไทยได้อย่างหนึ่ง เป็นพฤติกรรม หรือกิจกรรมใด ๆ ที่มนุษย์ได้สร้างสรรค์ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ แล้วส่งผลต่อความรู้สึกให้เกิดความสนุกสนาน รื่นเริงบันเทิงใจ ทั้งนี้จะมีระเบียบวิธีการ หรือกติกาของการเล่น หรือการแข่งขันแบบง่าย ๆ ไม่สลับซับซ้อนมากนัก จุดประสงค์ส่วนใหญ่มุ่งหมายให้เกิดความสนุกสนาน เป็นการออกกำลังกาย และก่อให้เกิดความสามัคคีทั้งระหว่างผู้เล่นและผู้ชม สำหรับการศึกษาค้นคว้าอิทธิพลของการวัฒนธรรมละเล่นพื้นบ้านของไทย ในการการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย ชุด "ละครไทย พ.ศ. 2533" เริ่มจากการวิเคราะห์ระดับความเข้าใจในเนื้อหา (Comprehension of Story) ของการแสดงนาฏศิลป์ ในฐานะที่เป็นผู้ชมการแสดงด้วยการใช้หลักการของความเข้าใจในการแสดงนาฏศิลป์ (Comprehension from Dances and Performing Arts) โดยแบ่งออกเป็น 2 วิธี คือ

วิธีที่ 1 การแปลความ (Translation Methodology) เป็นวิธีการอธิบายความตามลักษณะและนัยของเรื่องราวต่าง ๆ โดยให้แปลงเรื่องราวเดิมออกมาเป็นคำพูดใหม่ ลักษณะใหม่ตามเลศนัยเดิมคำถามแบบนี้มักถามเกี่ยวกับ แปลความหมายคำ กลุ่มคำ ประโยค ข้อความ แปลภาพ สัญลักษณ์ตาราง กราฟ การยกตัวอย่าง และการเปรียบเทียบ เปรียบเปรยต่าง ๆ แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่

ระดับที่ 1 การแปลความโดยตรง (Simplicity) เป็นระดับของการแปลความหมายที่ โดยการแปลความหมายตรงตามเนื้อความ สามารถแปลความหมายของสิ่งต่าง ๆ ได้โดยแปลลักษณะ รูปแบบ หรือสิ่งที่สื่อออกมาโดยตรง

ระดับที่ 2 การแปลความโดยนัย เป็นระดับของการแปลความหมายที่มีความหมายที่ซ่อนเร้นอยู่ในเนื้อความ สามารถแปลความหมายของสิ่งต่าง ๆ ได้โดยนัยของเรื่องราว ซึ่งเป็นความหมายที่ถูกต้องและใช้ได้ดีสำหรับเรื่องราวนั้น โดยเฉพาะ

ระดับที่ 3 การตีความ (Interpretation) เป็นระดับของการแปลความหมายที่ใช้ความสามารถในการโยงความสัมพันธ์ของรายละเอียดต่าง ๆ ของเรื่องราว เพื่อนำมาอธิบาย เรียบเรียง บันทึกในแง่มุมใหม่ ทั้งนี้จะต้องอาศัยการค้นคว้าเปรียบเทียบทั้งรายละเอียดและสิ่งที่เป็นเงื่อนไขต่าง ๆ เพื่อแปลความหมาย แล้วนำสิ่งที่แปลความได้นั้นมา

เปรียบเทียบพิจารณาต่ออีกชั้นหนึ่ง การถามให้ตีความหมายมักจะถามเกี่ยวกับตีความเรื่อง และตีความข้อเท็จจริง

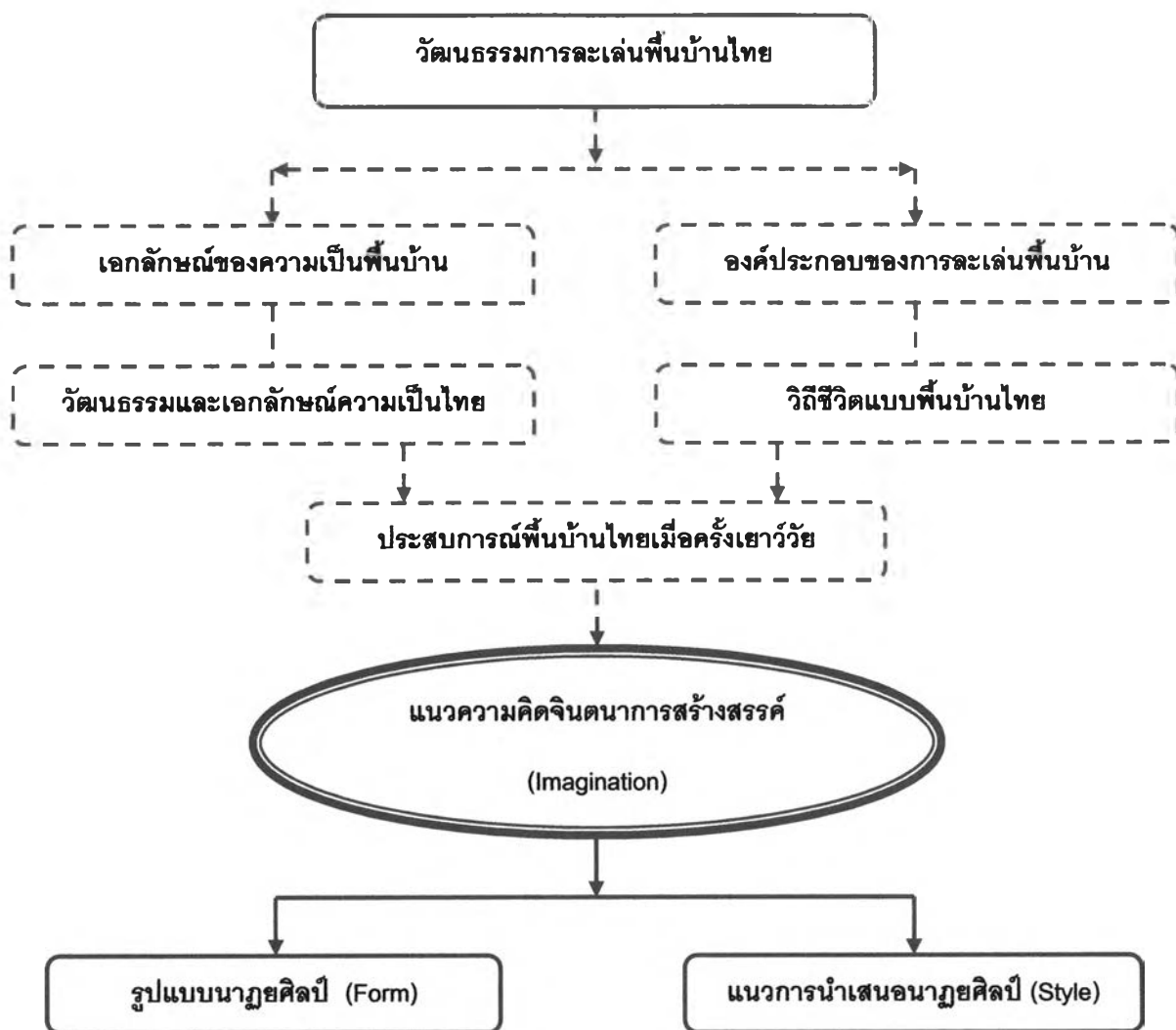
วิธีที่ 2 การขยายความ (Extrapolation Methodology) เป็นวิธีการสร้างความเข้าใจในงานนาฏศิลป์ ด้วยการใช้ข้อเท็จจริง หรือสภาพในปัจจุบันไปพยากรณ์หรือขยายความคิด คาดคะเนข้อเท็จจริงหรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่ไกลจากที่เป็นอยู่อย่างสมเหตุเข้าใจในแง่การขยายความ อาจจะทำให้เรื่องราว เหตุการณ์ หรือข้อเท็จจริงทั้งไปให้ไกล ไปข้างหน้าและข้างหลังหรือเบื้องหลัง จึงมักถามเกี่ยวกับ การคาดคะเน พยากรณ์แนวโน้ม ความคิด และการขยายความแบบสมมุติ

ด้วยหลักการข้างต้นสามารถนำมาวิเคราะห์เป็นแนวทางการศึกษาวัฒนธรรมการละเล่นพื้นบ้านไทยที่เป็นต้นแบบ (Objects) ในการสร้างสรรค์และออกแบบนาฏศิลป์ (Choreographer) ของศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี การวิเคราะห์อิทธิพลของวัฒนธรรมการละเล่นพื้นบ้านในการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย ชุด “ละครไทย พ.ศ. 2533” จึงเป็นประโยชน์สำหรับงานนาฏศิลป์ และยังเป็นวิธีการศึกษาบริบททางสังคมกับงานนาฏศิลป์ได้อีกด้วย

จากการวิเคราะห์อิทธิพลของการละเล่นพื้นบ้านในการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย ชุด “ละครไทย พ.ศ. 2533” ผลงานการสร้างสรรค์และออกแบบนาฏศิลป์ (Choreography) โดยศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี ผู้วิจัยตั้งวัตถุประสงค์ไว้ 3 ประการได้แก่ศึกษาแนวความคิดจินตนาการสร้างสรรค์ (Imagination) รูปแบบนาฏศิลป์ (Form) องค์ประกอบของการแสดงนาฏศิลป์ (Element of Dance) ตลอดจนศึกษาอิทธิพลของการละเล่นพื้นบ้านในการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยกับบริบททางสังคมไทยผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

5.1.1 แนวความคิดและรูปแบบของการแสดงนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยที่ได้รับอิทธิพลจากการละเล่นพื้นบ้าน

แนวความคิด (Imagination) และรูปแบบ (Form) ของการแสดงนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัย (Thai Contemporary Dance) ที่ได้รับอิทธิพลจากการละเล่นพื้นบ้าน แสดงไว้ตามแผนภาพที่ 29 ดังนี้

แผนภาพที่ 29 แสดงแนวความคิดจินตนาการสร้างสรรค์ (Imagination)

ที่มา: ผู้วิจัย

จากแผนภาพที่ 29 แสดงแนวความคิดจินตนาการสร้างสรรค์ (Imagination) นาฏยศิลป์ที่ได้รับอิทธิพลของการละเล่นพื้นบ้านในการแสดงนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัย ชุด "ละครไทย พ.ศ. 2533" พบว่าอิทธิพลจากการละเล่นพื้นบ้านมีบทบาทต่อการสร้างสรรค์งานชุดนี้เป็นอย่างมาก

ส่วนรูปแบบนาฏยศิลป์ (Form) เรียกว่า ดันซ์แอนด์เธียเตอร์ (Dance and Theatre) คือ นาฏยศิลป์ชุดนี้มีรูปแบบของการแสดงที่ผสมผสานทั้งรูปแบบการแสดงแบบ การเต้นระบำ (Dance) และรูปแบบการแสดงแบบละคร (Theatre) ในการศึกษาพบหลักการสร้างสรรค์และออกแบบนาฏยศิลป์ (Choreography) ของศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี ที่แบ่งระดับของการสร้างสรรค์ไว้ 3 ระดับ คือ

ระดับที่ 1 การลอกเลียนแบบ (Stereotypy) ค่าประมาณทางสถิติ 100 % ของต้นแบบในการออกแบบนาฏยศิลป์ คือ สื่อให้ทราบโดยทันทีว่าเป็นการละเล่นชุดใด

ระดับที่ 2 การดัดแปลง ประยุกต์ใช้ (Adaptation and Application) ค่าประมาณทางสถิติ 50 % ของต้นแบบในการออกแบบนาฏยศิลป์ คือ ทันทีที่เห็น แต่อยู่รวมกันกับลีลาท่าทาง โดยวิธีออกแบบของศิลปิน สื่อออกมาในแนวความคิด รูปแบบ องค์ประกอบการแสดงอื่น ๆ

ระดับที่ 3 การสร้างสรรค์ เชื่อมโยงสัมพันธ์ (Invention and Association) ค่าประมาณทางสถิติ 25 % ของต้นแบบในการออกแบบนาฏยศิลป์ คือ ส่วนใหญ่ศิลปินสื่อออกมากับการออกแบบลีลาท่าทางการเคลื่อนไหวของตัวละคร เช่น การแปรแถว การเคลื่อนที่ ลีลาท่าเต้น เป็นต้น

ซึ่งในการศึกษาพบว่าแนวความคิดจินตนาการสร้างสรรค์ (Imagination) รูปแบบนาฏยศิลป์ (Form) และหลักการสร้างสรรค์และออกแบบนาฏยศิลป์ (Choreography) ของศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี แสดงลักษณะในการออกแบบ (Desai) องค์ประกอบของการแสดงที่มีความสำคัญต่อการแสดงนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัย ชุด "ละครไทย พ.ศ. 2533"

5.1.2 องค์ประกอบของการแสดงนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยที่ได้รับอิทธิพลจากการละเล่นพื้นบ้าน

องค์ประกอบของการแสดงนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยที่ได้รับอิทธิพลจากการละเล่นพื้นบ้าน ได้แสดงการวิเคราะห์ในตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 40 แสดงการวิเคราะห์องค์ประกอบของการแสดงนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัย ชุด ละครไทย พ.ศ. 2533 ที่ได้รับอิทธิพลจากการละเล่นพื้นบ้าน

องค์ประกอบ การแสดงนาฏยศิลป์	วิเคราะห์		สังเกตได้จาก
	องค์ประกอบของ การละเล่น	ระดับสร้างสรรค์ / ความเข้าใจ	
1. เนื้อหาวรรณกรรม (Subject)	1.1 เครื่องแต่งกาย 1.2 สถานที่	การสร้างสรรค์ทาง นาฏยศิลป์ - ระดับที่ 3 ความเข้าใจทางนาฏยศิลป์ - ระดับ 2 และ 3	1) ลักษณะของ วัฒนธรรมที่แตกต่าง กัน 2 วัฒนธรรม คือ ไทยและตะวันตก
2. ตัวละคร (Character)	2.1 ดนตรีและเพลง 2.2 สถานที่	การสร้างสรรค์ทาง นาฏยศิลป์ - ระดับที่ 3 ความเข้าใจทางนาฏยศิลป์ - ระดับ 2 และ 3	1) ตัวละคร 2 กลุ่ม 2) วิธีใช้อุปกรณ์ ประกอบการแสดง 3) ความสัมพันธ์ ระหว่างพื้นที่ ร่าง กาย และเวลา
3. ดนตรีและเสียง (Music and Sound Effects)	3.1 ดนตรีและเพลง	การสร้างสรรค์ทาง นาฏยศิลป์ - ระดับที่ 1 และ 3 ความเข้าใจทางนาฏยศิลป์ - ระดับ 1 2 และ 3	1) เสียงเปล่าขลุ่ย 2) การบรรเลงซิม 3) ร้องเพลงบัวขาว 4) เสียงกลองยาว 5) การอ่านบทกลอน และพูดจาคล้องจอง เชื่อมต่อกัน

ตารางที่ 40 (ต่อ)

องค์ประกอบ การแสดงนาฏยศิลป์	วิเคราะห์		สังเกตได้จาก
	องค์ประกอบของ การเล่น	ระดับสร้างสรรค์ / ความเข้าใจ	
4. อุปกรณ์การแสดง (Properties)	4.1 รูปแบบของ การเล่น	การสร้างสรรค์ทาง นาฏยศิลป์	1) ภาพกิจกรรมการ ขายของตาม งานวัดเมื่อมีขาย หนังสือกลางแปลง ใน เทศกาลสำคัญ ๆ ของท้องถิ่น 2) อุปกรณ์ประกอบ การเล่นพื้นบ้าน บ้างชุด
	4.2 ดนตรีและเพลง	- ระดับที่	
	4.3 อุปกรณ์ประกอบ การเล่น	ความเข้าใจทางนาฏยศิลป์	
	4.4 สถานที่	- การ	
5. เครื่องแต่งกาย (Costume)	5.1 กติกา หรือวิธีการ เล่น	การสร้างสรรค์ทาง นาฏยศิลป์	1) เสื้อผ้า 2) เครื่องประดับ 3) ทรงผม 4) สีของเสื้อผ้า
	5.2 เครื่องแต่งกาย	- ระดับที่ ความเข้าใจทางนาฏยศิลป์ - การ	
6. ฉากและเวที (Scene and Theatres)	6.1 กติกา หรือวิธีการ เล่น	การสร้างสรรค์ทาง นาฏยศิลป์	1) ลานกว้างสำหรับ กิจกรรมการเล่น พื้นบ้าน 2) การจัด องค์ประกอบศิลป์ 3) การสร้างที่อยู่ อาศัยหลังคามุง จาก
	6.2 ดนตรีและเพลง	- ระดับที่	
	6.3 อุปกรณ์ประกอบ การเล่น	ความเข้าใจทางนาฏยศิลป์ - การ	
	6.4 สถานที่		

ตารางที่ 40 (ต่อ)

องค์ประกอบ การแสดงนาฏยศิลป์	วิเคราะห์		สังเกตได้จาก
	องค์ประกอบของ การเล่น	ระดับสร้างสรรค์ / ความเข้าใจ	
7. เทคนิคแสง (Light Plot)	7.1 กติกา หรือวิธีการ เล่น 7.2 สถานที่	การสร้างสรรค์ทาง นาฏยศิลป์ - ระดับที่ ความเข้าใจทางนาฏยศิลป์ - การ	1) แสงที่สร้างความเป็นพื้นบ้าน แสงสีน้ำตาล สีส้ม 2) ความมืดประกอบแสงกะพริบจากหิ่งห้อยยามกลางคืน
8. ลีลา การเคลื่อนไหว (Movement)	8.1 รูปแบบของการการเล่น 8.2 กติกา หรือวิธีการ เล่น 8.3 ดนตรีและเพลง 8.4 สถานที่	การสร้างสรรค์ทาง นาฏยศิลป์ - ระดับที่ ความเข้าใจทางนาฏยศิลป์ - การ	1) การเคลื่อนไหวของตัวละคร 2) ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่กับร่างกาย
รวม	องค์ประกอบการแสดง 8 องค์ประกอบ		

ที่มา: ผู้วิจัย

5.1.3 อิทธิพลของการละเล่นพื้นบ้านในการแสดงนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยกับบริบททางสังคมไทย

อิทธิพลของการละเล่นพื้นบ้านในการแสดงนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยกับบริบททางสังคมไทย พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างบริบททางสังคมไทยกับงานนาฏยศิลป์ชุดนี้ ทำให้เกิดคุณค่าที่ได้จากการศึกษา 4 ประการ ดังนี้

ประการที่ 1 คุณค่าด้านนาฏยศิลป์: สามารถวิเคราะห์สภาพทางสังคม วัฒนธรรม สภาพแวดล้อมจากงานนาฏยศิลป์ชุดนี้ การเกิดแนวคิด รูปแบบ จิตนาการ การออกแบบ ตลอดจนคุณลักษณะของนาฏยศิลป์ที่มีบริบททางสังคมเข้ามาเป็นปัจจัยในส่วนของงานนาฏยศิลป์ชุดนี้

ประการที่ 2 คุณค่าด้านสังคม: จากหลักวิชาการทางด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ทำให้เกิดทฤษฎี ทศนคติ หรือแนวความคิดที่หลากหลาย สามารถนำมาอธิบาย พรรณนา ประเมินค่า และวิเคราะห์ สำหรับการศึกษางานนาฏยศิลป์มีความสัมพันธ์ได้อย่างลงตัว และกลมกลืน เสริมคุณค่าสำหรับงานนาฏยศิลป์และเป็นแนวทางในการศึกษาของศาสตร์แขนงอื่น ๆ ต่อไป

ประการที่ 3 ความสัมพันธ์ด้านวัฒนธรรม: วัฒนธรรม นาฏยศิลป์ และบริบททางสังคม ทุกส่วนมีความสัมพันธ์ที่ซับซ้อน โดยเฉพาะสังคมไทยที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนานล่วงเลยผ่านกาลเวลานับพันปี ทุกอย่างย่อมเปลี่ยนแปลงทั้งดั่งสืบ และเกิดใหม่

การยอมรับสิ่งที่เกิดขึ้นจากสังคมแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมที่มีบริบทเข้ามาเป็นส่วนเกี่ยวข้อง นาฏยศิลป์เป็นลักษณะหนึ่งของวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในสังคมทุกระดับ ทุกภูมิภาค หรือทุกพื้นที่ ทั้งในระดับนานาชาติ หรือระชาตีกก็ตาม สังคมไทยกับนาฏยศิลป์เป็นสิ่งที่คู่กันมา ตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ ย่อมแสดงให้เห็นว่านาฏยศิลป์เป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งในบริบททางสังคมไทย

ประการที่ 4 ความสัมพันธ์ด้านการศึกษา: ความรู้ที่เกิดจากการศึกษาทำให้เกิดวิธีการดำเนินการวิจัยสำหรับศึกษาอิทธิพลของการละเล่นพื้นบ้านในการแสดงนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยชุด “ละครไทยพ.ศ.2533” อย่างเป็นระบบ มีความสัมพันธ์กันระหว่างศาสตร์แขนงต่าง ๆ เป็นผลให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ในงานนาฏยศิลป์ ได้แก่

1)หลักการ วิธีการ กระบวนการในการวิเคราะห์หรืออิทธิพลการเล่นพื้นบ้านในงานนาฏศิลป์

2)หลักการสร้างสรรค์และออกแบบนาฏศิลป์ของศาสตราจารย์ดร.นราพงษ์ จรัสศรี 3)ชีวประวัติศิลปินที่มีชื่อเสียงของไทย ซึ่งองค์ความรู้ต่างๆ นี้มีประโยชน์ต่อการศึกษาเป็นอย่างมาก

แนวความคิดและรูปแบบนาฏศิลป์ของศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี แสดงถึงเอกลักษณ์ความเป็นไทย (National Identity) ที่เป็นลักษณะเด่นอย่างชัดเจน (Condensation) ผสมเข้ากับความหลากหลาย (Diversities) ของบริบททางสังคมไทย (Context of Thai Social) ยุคนั้น (พ.ศ.2533) ทำให้เกิดแรงบันดาลใจ (Inspiration) และจุดประกายความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และออกแบบนาฏศิลป์ (Choreography) มีแนวการดำเนินเรื่อง (Style) ในลักษณะศิลปะแบบ Surrealist Montage โดยปัจจัยของการเล่นพื้นบ้านที่มีอิทธิพลต่องานนาฏศิลป์สามารถสรุปดังตารางที่ 41 ดังนี้

ตารางที่ 41 แสดงการวิเคราะห์สรุปปัจจัยของการเล่นพื้นบ้านที่มีอิทธิพลต่อนาฏศิลป์ไทย
ร่วมสมัย ชุด "ละครไทย พ.ศ. 2533"

ลำดับ	ปัจจัยของการเล่นพื้นบ้านที่ส่งผลในงานนาฏศิลป์ องค์ประกอบการเล่น	ต้นแบบ (Prototype)	ผลกระทบในงานนาฏศิลป์
ระดับแสดงความหมายโดยตรง			
1	รูปแบบของการเล่น	1.1 เอกลักษณะการเล่นแต่ ละชุด	1) ลีลาการเคลื่อนไหว 2) อุปกรณ์ประกอบการแสดง
2	กติกา หรือวิธีการเล่น	2.1 ข้อตกลงของการเล่น 2.2 ข้อกำหนดการใช้ร่างกาย 2.3 มารยาทความเป็นไทย	1) ลีลาการเคลื่อนไหว 2) ออกแบบจาก เวที เครื่องแต่ง กาย
3	ดนตรีและเพลง	3.1 เครื่องดนตรีประกอบการ การเล่น 3.2 วิธีและเนื้อร้อง 3.3 จังหวะ ทำนอง และ อัตรา 3.4 มารยาท	1) เครื่องดนตรีประกอบการแสดง 2) เสียงเพลงประกอบ 3) ลักษณะการใช้เสียง พุด เจรจา ของตัวละคร 4) การขับร้อง มารยาทในการชม
4	เครื่องแต่งกาย	4.1 รูปแบบเครื่องแต่งกาย 4.2 วิธีการสวมใส่ 4.3 เทคนิคการประดับ ตกแต่ง	1) เครื่องแต่งกาย
5	อุปกรณ์ประกอบการเล่น	5.1 อุปกรณ์ประกอบ การเล่น 5.2 ภูมิปัญญาการใช้วัสดุใน ท้องถิ่น	1) อุปกรณ์ประกอบการแสดง 2) อุปกรณ์ประกอบฉาก 3) ฉากและเวที

ตารางที่ 41 (ต่อ)

ลำดับ	ปัจจัยของการละเล่นพื้นบ้านที่ส่งผลในงานนาฏศิลป์		ผลกระทบในงานนาฏศิลป์
	องค์ประกอบการละเล่น	ต้นแบบ (Prototype)	
6	สถานที่	6.1 พื้นที่สำหรับประกอบกิจกรรม 6.2 ทศนิยมภาพแบบพื้นบ้าน	1) การออกแบบฉากและเวที 2) การใช้พื้นที่ของตัวละครการจัดแสงสำหรับสร้างอารมณ์ความรู้สึก
ระดับแสดงความหมายโดยนัย			
7	เอกลักษณ์ของการละเล่นพื้นบ้าน	7.1 ความเรียบง่าย บริสุทธิ์ (Simplicity) 7.2 วิถีชีวิตความเป็นอยู่ (Life) 7.3 การใช้ภาษา (Language) 7.4 ศาสนา ความเชื่อ (Religion) 7.5 ความงามที่แสดงออกทางศิลปะ (Aesthetic) 7.6 ลักษณะของการอยู่รวมกันเป็นสังคม (Social)	1) แรงบันดาลใจ 2) จิตนาการ 3) ความคิดรวบยอด 4) ความคิดหลักของเรื่อง 5) แนวทางการนำเสนอ นาฏศิลป์ 6) รูปแบบนาฏศิลป์ 7) ออกแบบองค์ประกอบการแสดง 8) การกำหนดตัวละคร
8	องค์ประกอบทางศิลปกรรม (Element of Art)	8.1 เส้น (Line) 8.2 รูปร่าง (Shape) 8.3 รูปทรง (Form) 8.4 พื้นผิว (Texture) 8.5 บริเวณว่าง (Space)	1) เทคนิคแสง 2) สีเครื่องแต่งกาย 3) สีในการกำหนดอารมณ์ 4) พื้นที่การใช้ที่ว่าง 5) การเคลื่อนไหวของร่างกาย

ตารางที่ 41 (ต่อ)

ลำดับ	ปัจจัยของการละเล่นพื้นบ้านที่ส่งผลในงานนาฏศิลป์		ผลกระทบในงานนาฏศิลป์
	องค์ประกอบการละเล่น	ต้นแบบ (Prototype)	
9	หลักการทางทัศนศิลป์	9.1 เอกภาพ (Unity) 9.2 สมดุล (Balance) 9.3 กลมกลืน (Harmony) 9.4 การเน้น (Emphasis) 9.5 เคลื่อนไหว (Movement)	1) ลีลาการเคลื่อนไหว 2) ฉากและเวที 3) เครื่องแต่งกาย 4) เนื้อเรื่อง 5) เทคนิคแสง 6) เพลงและเสียง
รวม		31 ปัจจัย	

ที่มา: ผู้วิจัย

จากตารางที่ 41 พบว่าปัจจัยของการละเล่นพื้นบ้านที่มีอิทธิพลต่อนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย ชุด “ละครไทย พ.ศ. 2533” มีทั้งจำนวน 31 ปัจจัย โดยการวิเคราะห์จากองค์ประกอบของการละเล่นพื้นบ้านจากการแปลความหมายของ “วัฒนธรรมการละเล่นพื้นบ้าน” ออกเป็น 2 ระดับ ซึ่งมีอิทธิพลต่อการงานนาฏศิลป์ชุดนี้ ผ่านองค์ประกอบของการแสดงนาฏศิลป์ คือ ระดับแรก การแปลความหมายโดยตรงระดับที่สอง การแปลความหมายโดยนัย

ส่วนรูปแบบของการละเล่นพื้นบ้านชุดต่าง ๆ ที่พบในการแสดงนาฏศิลป์ชุดนี้มีทั้งหมด 18 ชุด โดย 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

กลุ่มที่ 1 การละเล่นพื้นบ้าน ประกอบด้วย 16 ชุดการละเล่น คือ มอญซ่อนผ้า วิ่งไล่จับ งูกินหาง ซี่ม้าส่งเมือง กระโดดเชือก ตังเต วิ่งเปี้ยว วิ่งสามขา ชักเยื่อ ตีจับ กระจ่าย ขาเดียว เสือข้ามห้วย ลิงชิงหลัก วีรช้าวสาร โพงพาง และซ่อนหา

กลุ่มที่ 2 เพลงพื้นบ้านประกอบด้วย 2 ชุดการละเล่น คือ กลองยาว และการร้องเพลงบัวขาวซึ่งศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี กล่าวว่าเป็นการละเล่นเพลงพื้นบ้านของเมืองหลวง

วิทยานิพนธ์นี้ศึกษาการเล่นพื้นบ้านที่มีอิทธิพลต่อแนวความคิด รูปแบบ องค์ประกอบของการแสดงและบริบททางสังคมกับนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัย ชุด "ละครไทย พ.ศ. 2533" ผลงานออกแบบนาฏยศิลป์ โดย ศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี ด้วยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพทางนาฏยศิลป์ โดยใช้เครื่องมือที่สร้างและตรวจสอบคุณภาพในการเก็บข้อมูล จากนั้นนำข้อมูลมาจัดกระทำ วิเคราะห์และนำเสนอ

พบว่าเมื่อนำระดับการแปลความหมาย (Translation) ในการสื่อสารตามหลักภาษาไทยมี 2 ระดับ คือ ความหมายตรงและความหมายโดยนัย มาจำแนกองค์ประกอบของการเล่นพื้นบ้านไทยในงานนาฏยศิลป์ ได้แก่

- 1) เอกลักษณ์
- 2) สถานที่
- 3) อุปกรณ์
- 4) เครื่องแต่งกาย
- 5) ดนตรีและเพลง
- 6) กติกาหรือวิธีการเล่น
- 7) รูปแบบ
- 8) หลัก ทศนศิลป์
- 9) องค์ประกอบศิลปะ

ซึ่งมีอิทธิพลต่อนาฏยศิลป์ 2 ข้อ คือ

ข้อที่ 1 แนวความคิดส่งผลให้เกิดรูปแบบเรียกว่า "เต้นผสมละคร" (Dance and Theatre)

ข้อที่ 2 องค์ประกอบนาฏยศิลป์ทั้ง 8 องค์ประกอบ คือ

- 1) เนื้อหาวรรณกรรม ผลพบในความคิดรวบยอด (Concept) และแก่นเรื่อง (Theme) ด้วยเอกลักษณ์ของการละเล่นพื้นบ้าน
- 2) ตัวละคร ผลที่พบในประเภทตัวละคร เรียกว่า "ตัวละครไทย"
- 3) ดนตรีและเสียง ตัวละครไทยบรรเลงเครื่องดนตรี เช่น สีซอ ตีฆ้อง เป็นต้น ส่วนเสียงที่พบคือเสียงบรรเลงขลุ่ย และตีกลองยาว
- 4) อุปกรณ์ประกอบการแสดงเป็น "ผ้า" ในมอญซ่อนผ้า "เชือก" ในการชักเย่อและกระโดดเชือก
- 5) เครื่องแต่งกาย ลักษณะสวมใส่ด้วยวิธีนุ่งโจงกระเบนห่มสไบ ทัดดอกไม้ที่หู
- 6) ฉากและเวที ถูกจัดให้มีอาคารบ้านเรือนที่มีบริเวณที่เรียกว่า "ใต้ถุน" ส่วนพื้นที่ถูกจัดให้เป็นลานกว้างเพื่อกิจกรรมการละเล่น
- 7) เทคนิคแสง การใช้สีเออออวอร์มร้อน (Warm Tone) การใช้เงาและความมืดเพื่อสร้างบรรยากาศ
- 8) ลีลาการเคลื่อนไหว จากหลักการออกแบบนาฏศิลป์ 3 ระดับ โดยแสดงรูปแบบการละเล่นพื้นบ้าน ดังนี้
  - (1) ลอกเลียนแบบ เช่น กระโดนเชือก งูกลิ้นหาง ชีม้่าส่งเมือง เป็นต้น
  - (2) ดัดแปลง ประยุกต์ เช่น มอญซ่อนผ้า รั้วข้าวสาร เป็นต้น
  - (3) สร้างสรรค์ เชื่อมโยงสัมพันธ์ เช่น ชักเย่อ กระต่ายขาเดียว เป็นต้น

รูปแบบการละเล่นที่พบ 18 ชุด ทั้งนี้แสดงให้เห็นอิทธิพลของการละเล่นพื้นบ้านที่มีต่องานนาฏศิลป์ชุดนี้ ตามองค์ประกอบของการละเล่นพื้นบ้านทั้ง 9 ข้อ ข้างต้น และแสดงถึงบริบททางสังคมที่เกิดขึ้น ปรากฏอยู่ในนาฏศิลป์ชุดนี้อีกด้วย องค์ความรู้ใหม่ที่ได้คือ หลักการ

สร้างสรรค์และออกแบบ ตลอดจนรูปแบบนาฏศิลป์ที่หลากหลายของศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี ศิลปินต้นแบบทางนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยประจำปีพุทธศักราช 2533 แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ควรจัดให้มีการอนุรักษ์ และส่งเสริมภูมิปัญญาไทยด้านคติ วิถีคิด และวัฒนธรรมการละเล่นพื้นบ้านให้คงอยู่ในสังคมต่อไป
- 2) หน่วยงานทั้งภาครัฐควรที่จะมีการส่งเสริมให้เห็นคุณค่าของงานนาฏศิลป์ ทุกๆ แขนง เพื่อเป็นแหล่งดึงดูดนักท่องเที่ยวและสร้างจิตสำนึกอันดีต่อประชาชน

5.2.2 ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

- 1) หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ควรมีการเผยแพร่ให้ประชาชนเข้าใจ เห็นความสำคัญและสำนึกในคุณค่าของภูมิปัญญาชาวบ้าน ด้านวัฒนธรรมการละเล่นพื้นบ้านและศิลปะการแสดงไทยทุกแขนง และส่งเสริมความรู้ในคุณค่าที่มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของประชาชนในสังคม
- 2) หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ควรนำเนื้อหาบางส่วนในงานวิจัย มาจัดพิมพ์เป็นหนังสืออ่านนอกเวลาเพื่อให้เด็กได้อ่าน อันเป็นการสร้างสำนึกท้องถิ่น สร้างความเป็นไทย และให้เห็นถึงคุณค่าของการละเล่นพื้นบ้านและนาฏศิลป์ทุกแขนงที่มีต่อชุมชน

5.2.3 ข้อเสนอแนะเชิงวิจัยปฏิบัติการ

- 1) ควรมีการศึกษาอิทธิพลที่เกิดจากวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการละเล่นพื้นบ้านและนาฏศิลป์แขนงอื่น ๆ
- 2) วัฒนธรรมการละเล่นพื้นบ้านกับงานนาฏศิลป์แขนงอื่น ๆ เป็นประโยชน์ในศาสตร์ทุกสาขาวิชา การริเริ่มศึกษาในประเด็นต่าง ๆ ที่หลากหลาย มีองค์ความรู้ที่ยังรอให้ศึกษาอยู่

3) แนวความคิด กระบวนการ เทคนิคและทักษะทางนาฏศิลป์ที่หลากหลายของ ศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับงาน นาฏศิลป์ เช่น หลักการออกแบบลีลาการเคลื่อนไหว หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ในงาน นาฏศิลป์ รูปแบบศิลปะการแสดงที่มีความหลากหลายและเป็นเอกลักษณ์เฉพาะศิลป์ เป็นต้น เหมาะสำหรับผู้สนใจศึกษาต่อไป

4) ผลงานทั้งศิลปินผู้แสดง ศิลปินผู้สร้างสรรค์ ศิลปินผู้ถ่ายทอด และศิลปินผู้สืบ ทอด ในศาสตร์ทางนาฏศิลป์ (Dance) และศิลปะการแสดง (Performing Arts) ของ ศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี มีมากมาย เช่น การเต้นบัลเลต์ (Ballet) ยุคโรแมนติก ยุค คลาสสิก นาฏศิลป์สมัยใหม่ (Model Dance) นาฏศิลป์ร่วมสมัย (Contemporary Dance) เป็นต้น

5) ควรมีการศึกษาถึงผลกระทบของสังคมยุคข้อมูลข่าวสาร ต่อพฤติกรรมของ สังคม บัณฑิต และบริบทต่าง ๆ ของสังคมที่มีผลกระทบต่อการละเล่นพื้นบ้านและศิลปะการแสดง ไทยทุกแขนง และแสดงวิธี แนวทาง กระบวนการอนุรักษ์ ถ่ายทอดและสืบต่อ ตลอดจน ประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมทั้งในระดับชาติและนานาชาติ